

Concluziile Conferintei de la Timisoara

Situatia din Balcani este unul dintre subiectele importante ale agendei Summit-ului de la Bucuresti, care va fi dezbaturat de catre sefii de stat si de guvern in spatele usilor inchise. Pentru a oferi o platforma de dezbateri publica a acestei probleme de maxim interes, Ministerul Afacerilor Externe, Consiliul Euro-Atlantic Romania (CEAR), prin Institutul de Politici Publice (IPP) si Royal United Services Institute (RUSI) au organizat Conferinta de la Timisoara- "NATO in sud-estul Europei - reconstructie si securitate in Balcani".

Dezbaterile intense din cadrul evenimentului de diplomatie publica de la Timisoara au demonstrat interesul din ce in ce mai crescut pentru subiectul securitatii in Balcani, mai ales in contextul actual, al declararii independentei Kosovo. Chestiunea integrarii euroatlantice a Balcanilor a fost discutata si la alte reuniuni la nivel inalt ale NATO, dar la cel de la Bucuresti se preconizeaza luarea unor decizii concrete in privinta Croatiei, Albaniei si Macedoniei.

In cadrul dezbaterilor de la Timisoara, **secretarul de stat in Ministerul Afacerilor Externe, Victor Micula**, a reafirmat pozitia Romaniei: nu ne retragem din Kosovo, chiar daca nu recunoastem independenta sa. *"Perspectiva noastra asupra viitorului NATO se refera la o Alianta cu o viziune clara in ceea ce priveste Balcanii, o Alianta care sa aiba capacitatea de a face fata riscurilor si amenintarilor la adresa securitatii noastre si care sa-si consolideze parteneriatele cu state din vecinatatea noastra sau chiar mai departe, dar care ne impartasesc obiectivele"*, a declarat Victor Micula. Secretarul de stat in MAE a adaugat ca Romania se asteapta ca trei chestiuni majore referitoare la acest spatiu sa fie regasite printre rezultatele Summit-ului din aprilie: largirea Aliantei cu statele candidate din Balcanii de Vest - Croatia, Albania si Republica Macedonia, aprofundarea relatiilor NATO cu cele trei state admise in Parteneriatul pentru Pace - Serbia, Bosnia si Hertegovina si Muntenegru, precum si operatiunea NATO din Kosovo (KFOR).

La randul sau, **fostul ministru al Apararii, Sorin Frunzaverde**, a incercat sa explice ce provoaca aceasta stare de incertitudine cu privire la zona Balcanilor: *"Sunt 20 de ani de cand in fostul spatiu iugoslav incepe conflictul si nu numai Kosovo pierde din autonomie, Voivodina, o alta provincie foarte interesanta din aceasta zona, pierde toate prerogativele democratice autonome. Sunt statalitati cu probleme, sigur, diverse si de multe ori specifice, dar peste tot intalnim un nivel ridicat al crimei organizate, incapacitate de a construi o politie eficienta si cred ca, pentru ca tot*

vorbim de democratie, existenta aproape in fiecare din acest stat a doua tipuri de opozitie: a unei opozitii politice si a unei opozitii nationaliste sau nationale, a unei opozitii a minoritatilor importante in acele state”.

Modul in care este privita Alianta Nord-Atlantica in zona Balcanilor a fost prezentat de catre **profesorul Luciana Ghica, din cadrul Facultatii de Stiinte Politice a Universitatii Bucuresti**: *“o mare parte a politicianilor din Balcani percep NATO din ce in ce mai negativ, ceea ce este un semnal de alarma pentru NATO, NATO fiind, impreuna cu Uniunea Europeana, actorii care conduc detasat intr-un clasament, in ultimul an, al actorilor care au un record de scadere a popularitatii in Balcani”.*

Afirmatiile Lucianei Ghica au fost confirmate de **Avgustina Tzvetkova, presedintele Balkan Mosaic Foundation din Bulgaria**, care a spus ca in tara sa exista la momentul invitarii in Alianta o incredere de peste 65%, iar in prezent aceasta a scazut la aproximativ 47%, cauza acestui regres fiind in principal constientizarea de catre populatie nu numai a avantajelor oferite de NATO, ci si a responsabilitatilor pe care le implica pentru un stat membru.

Pe de alta parte, **Michel Duray, reprezentantul Diviziei de Diplomatie Publica a NATO** a subliniat ca Alianta nu recruteaza state noi membre, nu face propaganda pentru extinderea sa in tarile care nu sunt membre, ci le ofera o relatie de parteneriat plecand de la impartasirea unor valori comune.

El si-a exprimat convingerea ca evolutia regiunii va fi una pozitiva, aratand ca toate tarile balcanice sunt, la propria lor dorinta, fie state membre ale Aliantei, fie candidate, fie incluse in Parteneriatul pentru Pace, deci doresc sa inteleaga si sa aplice modelul de securitate al NATO, vor sa faca parte din zona de valori occidentale.

De asemenea, **fostul negociator al Romaniei cu Uniunea Europeana, Vasile Puscas**, a subliniat ca rolul NATO in Balcani nu mai poate fi conceput fara o stransa colaborare cu UE: *“Atat Uniunea Europeana, cat si NATO au un interes extraordinar, un interes major ca aceasta zona, a Balcanilor, sa nu mai aiba derapajele care s-au intamplat. Si atunci este in interesul acestor doua organizatii sa lucreze complementar pentru maximizarea demersului integrativ a acestui spatiu in cele doua organizatii. Pentru interesul de securitate nu cred ca este suficient si n-ar fi corect sa spunem ca NATO si Uniunea Europeana sunt doar purtatoarele unor valori. Sunt si purtatoarele unor interese si din aceasta perspectiva avem posibilitatea sa construim o strategie fata de acest spatiu.”* Punctul de vedere al lui Vasile Puscas a fost sustinut si de catre un alt participant la dezbaterile de la Timisoara, **Sever Voinescu, din partea Institutului pentru Politici Publice**: *“cel putin in plan real, relatia dintre NATO si Uniunea Europeana are foarte putina substanta. Multe sperante, dar putina*

substanta. Balcanii pot fi un prilej pentru a aduce substanta acestei relatii.”

Alistair Cameron, seful Programului european de securitate de la Institutul Regal pentru Studii de Aparare de la Londra, este convins ca situatia din Balcani, zona cu risc de securitate, a schimbat si va schimba in continuare relatia NATO-Uniunea Europeana: *“Toti am fost nevoiti sa invatam cum sa colaboram in Balcani, ca urmare a unei necesitati. Foarte des nevoia e cea care aduce lumea impreuna pentru gasirea unei solutii. Asta a avut ca rezultat greseli, dar si succese. (...) NATO, ONU, Uniunea Europeana au abordat Balcanii si ca modalitate de redefinire, prin tipul de actiune ales. Asa au aparut organizatii cu capacitati diferite si mandate diferite. Deci e foarte important, cu exemplu Balcanii, ca institutiile sa colaboreze pe teren”*.

Zoran Vujic, ministrul adjunct pentru NATO si aparare din Ministerul de Externe sarb a atras atentia ca perspectiva integrarii europene a tarii sale a primit o lovitura serioasa dupa declararea independentei Kosovo si a recunoasterii acestei independente de catre tari ale Uniunii Europene. Zoran Vujic a precizat ca integrarea europeana a pierdut sustinerea populara si ca cel putin sase-opt luni de acum inainte orice progres in integrarea euroatlantica a Serbiei este imposibil, din cauza frustrarii create de independenta Kosovo. In ce priveste aderarea la NATO, *“acum sprijinul este complet mort in Serbia”*, dupa s-a exprimat ministrul Vujic.

Prezent la lucrarile Conferintei, **deputatul UDMR, Toro Tibor** a sustinut ca problemele de insecuritate si instabilitate in tarile din Balcani, Europa Centrala si de Est au la origine problema creata de tratatele de dupa cele doua razboaie mondiale, in urma carora granitele statelor nu au coincis cu cele ale natiunilor. **Jonathan Eyal, directorul Departamentului de Studii Internationale la Royal United Service Institute (RUSI) din Marea Britanie** a tinut sa precizeze ca reprezentantii minoritatii maghiare, care pana in prezent au pastrat o linie democratica a discursului lor, gresesc cand fac o analogie intre situatia din Kosovo si cea din Tinutul Secuiesc, Romania. *“Cel mai mare deserviciu este sa comparati modelul de autonomie pentru Tinutul Secuiesc cu cel din Kosovo, unde conceptul a aparut dupa un trecut foarte violent”*, a spus Jonathan Eyal. De asemenea, analistul Jonathan Eyal a adaugat ca Romania este o tara care a facut foarte multe pentru drepturile grupurilor minoritare si nu este izolata in NATO cu privire la pozitia sa referitoare la Kosovo, in conditiile in care Madridul este una dintre capitalele care a specificat ca nu recunoaste independenta proclamata de Pristina, desi in Spania s-au acordat autonomii si drepturi colective pentru minoritati.

La randul sau, reprezentantul minoritatii bulgare in Parlamentul Romaniei, **deputatul Niculae Mircovici**, considera ca Alianta Nord Atlantica si Uniunea Europeana ar da dovada de intelepciune daca ar cuprinde toate statele din Balcani, in bloc, in structurile lor. Niculae Mircovici a aratat ca, desi ONU nu este o institutie reformata, trebuie sa se tina seama de hotararile Consiliului de Securitate, cu atat mai mult cu cat acesta a asigurat stabilitatea si echilibrul in lume, avand chiar curajul de a decide interventia in forta in zone care periclita pacea lumii, in conditii mult mai dificile, ale razboiului rece.

In cadrul dezbaterilor, **presedintele Consiliului Judetean Timis, Constantin Ostaficiuc**, a tinut sa precizeze ca Timisoara este un model multicultural si multiconfesional pentru intreaga Europa, fiind un oras in care convietuiesc alaturi de populatia romana majoritara alte 18 minoritati. La randul sau, **prefectul de Timis, Ovidiu Draganescu**, a subliniat ca in perioada 1970-1980, spatiul iugoslav a reprezentat pentru romani *"calea spre libertate, un exemplu pentru noi si tocmai de aceea situatia dificila prin care fosta Iugoslavie a trecut dupa 1990 nu a fost deloc un motiv de bucurie pentru poporul roman"*.

(Sursa: RADOR, Radio Romania Actualitati, Rompres)